

BACHELOR I SPORT MANAGEMENT 2022/2024

INDIVIDUELL SKRIFTLIG HJEMMEEKSAMEN

I

SPM 245- Økonomi

Utlevering av oppgave: Onsdag 1. mars 2023 kl. 12.00 i WISEflow

Innlevering av oppgave: Onsdag 8. mars 2023 kl. 14.00 i WISEflow

Eksamensoppgaven består av 6 sider inkludert forsiden

Sensurfrist: 29. mars 2023

Hjelpemidler

Bruk av kunstig intelligens (KI, som ChatGPT o.a.), skal opplyses om. Du skal oppgi hvilken KI som er benyttet, i hvilke(n) del(er) av teksten KI er benyttet og hvordan KI er benyttet.

Oppgave 1 (10 %)

- Hva kjennetegner et enkeltpersonforetak, og forklar fordeler og ulemper i forhold til aksjeselskapsformen?
- Beskriv styringsnivåene i et aksjeselskap med mer enn 200 ansatte.
- Hva kjennetegner konkurranseformen monopolistisk konkurranse?
- Nevn tre faktorer som innvirker på priselastisiteten.
- Beskriv kort tre avskrivningsmetoder.

Oppgave 2 (20 %)

For bedriften Grann Suksess har vi følgende regnskapstall:

Resultatoppstilling per 31.12.		
(1 000 kr)	20x7	20x6
Salgsinntekter	28 800	23 000
Materialforbruk	8 400	7 000
Lønnskostnader	13 600	11 100
Avskrivninger	750	750
Andre driftskostnader	4 250	3 550
Driftsresultat	1 800	600
Renteinntekter	25	30
Rentekostnader	270	330
Ordinært resultat før skattekost	1 555	300
Skattekostnad (= betalbar skatt)	435	84
Årsresultat	1 120	216

Balanse for Håndverkerhuset AS per 31.12. (1 000 kr)					
	20x7	20x6		20x7	20x6
Bygninger	4 900	5 200	Egenkapital	5 220	4 100
Varebiler	1 600	1 900			
Maskiner og utstyr	750	900	Langsiktige lån	3 500	3 600
Sum anleggsmidler	7 250	8 000			
Varelager	2 700	2 000	Kassekreditt (limit 3 000)	425	1 600
Kundefordringer	1 800	1 300	Leverandørgjeld	875	800
Kontanter/bankinnskudd	450	700	Diverse kortsiktig gjeld	2 180	1 900
Sum omløpsmidler	4 950	4 000	Sum kortsiktig gjeld	3 480	4 300
Sum eiendeler	12 200	12 000	Sum egenkapital og gjeld	12 200	12 000

- Beregn total kapitalrentabiliteten for 20x7 for denne virksomheten. Hvordan har utviklingen i løpet av året vært?
- Virksomheten hadde en god del gjeld i 20x7. Hvordan ville det slått ut på total kapitalrentabiliteten om man i større grad hadde vært finansiert med egenkapital, og tilsvarende mindre med rentebelastet gjeld?
- Beregn egenkapitalrentabiliteten for 20x7.
- Uttal deg om likviditeten i slutten av 20x7.
- Beregn et nøkkeltall som belyser virksomhetens soliditet ved utgangen av 20x7. Gi en kort kommentar til tallet.

Oppgave 3 (teller 16 %)

Suvenirprodusenten AS lager en bestemt suvenir i tre. Bedriften er den eneste som tilbyr produktet og gir disse opplysningene om sine inntekter og kostnader:

Mengde	VEK	DEK	Pris	DEI
0				
		250		500
100	250		500	
		150		400
200	200		450	
		101		300
300	167		400	
		151		200
400	163		350	
		298		100
500	190		300	
		448		0
600	233		250	

- Lag et enhetsdiagram basert på tallstørrelsene ovenfor og at faste kostnader totalt sett er kr 50 000. Bruk gjerne en målestokk med 2 cm. = 100 stk. på X-aksen og 2 cm. = kr 50 på Y-aksen.

- b) Finn den mengde og pris som gir størst mulig overskudd. Hva blir det største overskuddet?
- c) Hvilke andre skjæringspunkter enn det du gikk ut ifra i b) kjenner du til?
- d) I en annen situasjon og en annen bedrift får du oppgitt funksjonene for TK og TI. Beskriv teoretisk hva du ville ha gjort for å regne ut vinningsoptimum

Oppgave 4 (teller 15 %).

En virksomhet startet opp i februar 2023. Bruttolønnen for februar utgjør kr 1 000 000. Skattetrekket er på kr 300 000. Kontoene man har til disposisjon i forbindelse med registrering av lønnsbilaget er: 1950 Skattetrekk, 2380 Kassekreditt, 2600 Skattetrekk, 2770 Skyldig arbeidsgiveravgift, 2780 Påløpt arbeidsgiveravgift, 2940 Påløpt ferielønn, 5000 Lønn, 5180 Ferielønn og 5400 Arbeidsgiveravgift.

- a) Gjør de registreringer som følger av lønnsbilaget, når bedriften gjør hva den skal gjøre, herunder sørge for fortløpende registrering av kostnadene etter hvert som de oppstår. Satsene bedriften benytter er 12 % feriepenger og 14,1 % arbeidsgiveravgift.
- b) Når lønnskostnadene presenteres i resultatoppstillingen, inkluderes arbeidsgiveravgift og feriepenger. Hvor store var lønnskostnadene i februar beregnet på denne måten, og hva utgjorde utbetalt lønn i februar?
- c) Du tar opp et annuitetslån på kr 200 000 over fire år. Annuitetsfaktoren lest ut fra rentetabellen på 4 % er 0,275490. Vis utviklingen av lånet disse fire årene. Du skal ha følgende kolonner: År, restlån per 1.1, renter, avdrag og annuitet.

Oppgave 5 (teller 18 %)

En industribedrift har fire avdelinger; Materialavdeling, tilvirkningsavdeling I, tilvirkningsavdeling II og salgs- og administrasjonsavdeling. De bruker tilleggskalkulasjon ved prissetting og har i en normalperiode registrert følgende tall:

Direkte materialer	kr	2 000 000
Direkte lønn tilv.avd. I	«	3 000 000
Direkte lønn tilv.avd. II	«	5 000 000
Indirekte kostn. materialavd.	«	1 000 000
Indirekte kostnader tilv.avd. I	«	2 100 000
Indirekte kostnader tilv.avd. II	«	2 000 000
Indirekte kostnader salgs- og adm.avd.	«	4 530 000

- a) Regn ut tilleggssatsene. Kun prosenttillegg skal benyttes. (Teller 8 %)

Industribedriften har fått en forespørsel om å levere et nytt produkt. Til dette nye produktet vil det gå med kr 200,- i direkte materialer, kr 300,- i direkte lønn i tilv.avd. I og kr 500,- i direkte lønn i tilv.avd. II. Bedriften bruker en fortjeneste på 10 %.

- b) Kalkuler prisen uten mva. på dette nye produktet. (Teller 6 %)
c) Hva heter den kalkulasjonsmetoden du benyttet deg av i oppgave 5a) og 5b)? Hvilke andre kalkulasjonsmetoder kjenner du til, og hva måtte du eventuelt ha av tilleggsopplysninger for å benytte deg av disse? (Teller 4 %)

Oppgave 6 (teller 12 %)

I forbindelse med et arveoppgjør mottar en venn av deg en fordring som årlig gir en utbetaling på kr. 500 000 i slutten av hvert år i 5 år. I oppgave 6 bruker du tabellen som ligger vedlagt i slutten av oppgaveteksten.

- a) Hva mener du fordringen er verdt i dag når renten er 6%?
b) Anta at det årlige utbetalte beløpet blir plassert til 6%. Hvor stort beløp disponerer din venn om 5 år?
c) Hva er nåverdien av beløpet du kom frem til i oppgave b)?
d) Hvor stort beløp kan din venn låne i dag dersom renter og avdrag skal dekkes av utbetalingene fra fordringen?

Oppgave 7 (teller 9 %)

Finn en artikkel i Aftenposten, Dagens næringsliv eller en avis fra ditt hjemsted som tar for seg noe som er behandlet i kapittel 1,2,3,4 eller 5 i Hoff sin lærebokbok. Ta kopi av artikkelen. Artikkelen må ha stått i en av de nevnte avisene i dagene 2. til 7. mars 2023.

1. Beskriv artikkelen.
2. Fortell hvor dette står i læreboken.
3. Konklusjon (Artikkelforfatteren og Hoff er enige? Uenige?)

Maks en side.

Rentesats 6 %

År (n)	R	R ⁻¹	A	A ⁻¹	S
1	1,060000	0,943396	0,943396	1,060000	1,000000
2	1,123600	0,889996	1,833393	0,545437	2,060000
3	1,191016	0,839619	2,673012	0,374110	3,183600
4	1,262477	0,792094	3,465106	0,288591	4,374616
5	1,338226	0,747258	4,212364	0,237396	5,637093
6	1,418519	0,704961	4,917324	0,203363	6,975319
7	1,503630	0,665057	5,582381	0,179135	8,393838
8	1,593848	0,627412	6,209794	0,161036	9,897468
9	1,689479	0,591898	6,801692	0,147022	11,491316
10	1,790848	0,558395	7,360087	0,135868	13,180795
11	1,898299	0,526788	7,886875	0,126793	14,971643
12	2,012196	0,496969	8,383844	0,119277	16,869941
13	2,132928	0,468839	8,852683	0,112960	18,882138
14	2,260904	0,442301	9,294984	0,107585	21,015066
15	2,396558	0,417265	9,712249	0,102963	23,275970
16	2,540352	0,393646	10,105895	0,098952	25,672528
17	2,692773	0,371364	10,477260	0,095445	28,212880
18	2,854339	0,350344	10,827603	0,092357	30,905653
19	3,025600	0,330513	11,158116	0,089621	33,759992
20	3,207135	0,311805	11,469921	0,087185	36,785591
21	3,399564	0,294155	11,764077	0,085005	39,992727
22	3,603537	0,277505	12,041582	0,083046	43,392290
23	3,819750	0,261797	12,303379	0,081278	46,995828
24	4,048935	0,246979	12,550358	0,079679	50,815577
25	4,291871	0,232999	12,783356	0,078227	54,864512